

ταν εΐμαστε παιδάκια κ' ἡ ζωὴ μας εἶναι γεμάτη ἀπὸ ἀλήθεια κι ἀπὸ ἐνθουσιασμό...

Εἶχε θαυμάσει τὸ Βενιζέλο ὁ Ψυχάρης, τὸν εἶχε ἀγαπήσει. Καὶ τὴν ἀγάπη του τὴν ἔδειξε χαρίζοντάς του ὅ,τι μπορούσε. Κ' ἔτυχε τὸ χάρισμά του νὰ εἶναι κάτι πολὺ ἰδανικό, ἓνα δῆγημά του. Κι ὅταν ἄξαφνα εἶδε νὰ γκρεμίζεται ἀπότομα μέσα του ὁ Πύργος ποὺ τοῦ εἶχε ὑψώσει, ἔτρεξε νὰ πάρη πίσω τὸ δῶρο καὶ νὰ ξαναφέρει τὴν ἀρμονία τοῦ ἑαυτοῦ του...

Ἄν εἶτανε στὴ Βουλὴ ὁ Ψυχάρης καὶ παρακολουθοῦσε ἀπ' ἀρχῆς τὸ Βενιζέλο ἀπὸ ἓνα θεωρεῖο, πολλὰς φορὲς θὰ τὸν ἐθαύμαζε καὶ θὰ πετοῦσε ἀψηλὰ ἀπὸ ἐνθουσιασμό τὸ καπέλλο του, καὶ θὰ τὸν ἔκραζε μεγάλο. Μὰ ὅταν θὰ ἔρχότανε τὸ **μεγάλο ζήτημα**, τὸ μεγάλο του ἰδανικό ποὺ αὐτὸς τοῦ ἀφιέρωσε τὴ ζωὴ του ὁλόκληρη, ἂν ἔβλεπε ὁ Ψυχάρης τὸ Βενιζέλο νὰ σηκώνεται ἄξαφνα καὶ νὰ λέη ἄλλα παρ' ὅ,τι αὐτὸς σίγουρα, χαμογελώντας, περιμένε, ἂν ἔβλεπε ἔτσι ἀπότομα νὰ γκρεμίζεται τὸ εἶδωλό του, φαντάζεστε τί χαλασμός θὰ γινότανε μέσα του; Θὰ τρώαζε, θὰ πετιότανε πάνου, θάλλαζε χρώματα καὶ στενοχωρημένος, μὴ ἔχοντας τί νὰ κάνη, θὰ πετοῦσε πρὸς τὸν Πρωθυπουργὸ καὶ τὴ Βουλὴ του κάτι ἀνάλογο μὲ τὴν περιφρημὴ τοῦ Καμπρόν τὴ λέξη...

Καὶ φυσικά, τέτοια ἀπάνω-κάτω εἶταν ἡ πράξη τοῦ Ψυχάρη. Ἔκανε μιὰν αὐθόρμητη κίνηση κ' ἔβγαλε μιὰν ἀγαναχτισμένη φωνή, κ' ἔδειξ' ἔτσι ὅχι ὅτι μισεῖ τὸ Βενιζέλο, ἀλλὰ ὅτι πονεῖ γιὰ κάτι ποὺ ἀπότομα τὸ ἔχασε.

Νά, ποῦ φαίνεται ἡ μορφή τοῦ γυμνοῦ καὶ νά, ποῦ λάμπει ἡ ἠθικὴ τῆς ἀλήθειας. Ἄνθρωποι ποὺ στὰ καμώματά τους καθρεφτίζεται ἡ ὑστεροβουλία κ' ἡ δημοκρατία κ' ἡ ἀνθρωπικότητα, δὲ μπορούν ποτὲ νὰ ποῦνε τέτοια ἀγνά κι ὠραῖα λόγια. Αὐτῶν τὰ λόγια θὰ εἶναι πάντοτε ἀνήθικα καὶ πορνικά ὅσο κι ἂν λέγονται σκεπασμένα μὲ τὰ ὀνόματα τῆς Πατρίδας καὶ τῆς Θρησκείας. Μά λόγια, σὰν τὰ σημερινὰ τοῦ Ψυχάρη, ὅσο γυμνά κι ἂν εἶναι, ὅμως δείχνουν τὴν ἀλήθεια καὶ ξεσκεπάζουν τὴ σεμνότητα καὶ ἠθικότητα μιᾶς ὠραίας καὶ ποιητικώτατης ψυχῆς.

ΜΙΑΤΟΣ ΚΟΙΝΤΟΥΡΑΣ

ΓΙΑ ΝΑ ΤΥΠΩΘΟΥΝ

ΤΑ ΔΗΓΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΒΑΖΟΥ

(Θὰ χρειαστοῦν 500 δρ. γιὰ νὰ γίνῃ ἓνας τόμος ἀπὸ 10—

12 τυπογραφικά φύλλα).	Δρ.	125
Περασμένες συνδρομὲς	»	10
Γ. Κόκκινος	»	5
Σ. Γιαννακόπουλος	»	2
Σ. Κοντολέος (Σμύρνη)	—	—

Δρ. 142

Ο “ΝΟΥΜΑΣ,”

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

Διευθυντής: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΙΠΠΟΚΡΑΤΗ, ἀρ. 11, ΑΘΗΝΑ

Συνδρομὴ χρονιάτικη: Γιὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ γιὰ τὴν Κρήτη δρ. 10. Γιὰ τὸ ἐξωτερικὸ φρ. χρ. 12 1/2.—Γιὰ τὶς ἐπαρχίες δεχόμαστε καὶ τριμηνεῖς συνδρομὲς (3 δρ τὴν τριμηνία.—Κανένας δὲ γράφεται συνδρομητὴς ἀ δὲ στέλνει μπροστὰ τὴ συνδρομὴ του.

20 λεπτὰ τὸ φύλλο, 20.—Τὰ περασμένα φύλλα ποὺ λιοῦνται στὸ γραφεῖο μας στὴ διπλὴ τιμῇ.

Βρίσκεται στὴν Ἀθήνα σ' ὅλα τὰ κίσκια, καὶ στὶς ἐπαρχίες στὰ Πραχτορεῖα τῶν Ἐφημερίδων.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

ΜΙΑ ΔΗΛΩΣΗ—Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ» — ΤΥΠΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ—ΔΙΚΗ ΜΕ ΔΙΑΔΗΛΩΣΕΣ—ΣΤΟ «ΦΙΓΑΡΩ» — Ο ΠΑΤΡΙΩΤΗΣ ΤΟΥ ΠΑΡΙΣΙΟΥ.

Ἄν εἶμαστε κάπως δυσχεστερημένοι μὲ τὸν κ. Βενιζέλο, γιὰ τὸ δὲ φέρθηκε στὸ Γλωσσικὸ Ζήτημα εἰλικρινὰ καὶ παληκαρῶς, ὅπως ὅλοι καρτερούσαμε νὰ φερθεῖ, δὲ σημαίνει τοῦτο πὼς δῶ κι ὁμπρὸς θὰ παίξουμε τὸ ρόλο τοῦ κ. Πῶπ ἢ τοῦ «Χρόνου», κατακρίνοντας συστηματικὰ κάθε πράξη του καὶ κάθε ἀπόφασή του.

Ὁ «Νουμάς» θὰ κρατήσῃ κι ἀπέναντι τοῦ κ. Βενιζέλου τὴν ἴδια στάση ποὺ κράτησε κι ἀπέναντι κάθε ἄλλου πολιτικοῦ ἴσαμε τώρα. Ὅ,τι καλὸ, θὰν τὸ χερσοκροτεῖ κι ὅ,τι κακὸ, θὰν τὸ χτυπάει. Κ' ἐλπίζει, γιὰ τὸ καλὸ τοῦ Τόπου, πολλὰς φορὲς νὰ βρεθῇ στὴν εὐχάριστη θέσῃ νὰ χερσοκροτεῖ,—καὶ νά, μάλιστα, κοντὰ κοντὰ, ποὺ τοῦ δοθήκανε κιάλας δυὸ ἀφορμὲς γιὰ χερσοκροτήματα, μὲ τὶς δηλώσεις τοῦ κ. Βενιζέλου γιὰ τὸ Ἀγροτικὸ ζήτημα τῆς Θεσσαλίας καὶ γιὰ τοὺς ξένους ὀργανωτὲς τοῦ στρατοῦ.

Αὐτὰ νομίσαμε πὼς ἔπρεπε νὰν τὰ δηλώσουμε καὶ γιὰ τοὺς φίλους μας καὶ γιὰ τὴν καημένη τὴν «Ἑστία», ποὺ εἶχανε κάπως πειραχτεῖ τώρα τελευταῖα τὰ νεῦρα της κι ἀρχίνησε νὰ μᾶς ἐνοχλεῖ μὲ τὰ νερόβραστα χωρατὰ της.

*

Κι ἀφοῦ γιὰ τὴν «Ἑστία» ὁ λόγος, καλὸ θάτανε νὰ θυμηθεῖ μιὰ μέρα τὰ λόγια μας ὁ κ. Βενιζέλος — τὴ μέρα δηλ. ποὺ ἡ «Ἑστία» θὰν τοῦ ἀποσύρει τὴν ἐμπιστοσύνη της, ὅπως τὴν ἀπέσυρε κι ἀπὸ τὸ Ράλλη κι ἀπὸ τὸ Θεοτόκη κι ἀπὸ τὸ Μαυρομιχάλη κι ἀπὸ ὅλους τοὺς ἴσαμε σήμερα πρωθυπουργούς.

Γιατὶ ἡ «Ἑστία»—παλιὰ ἱστορία αὐτή—εἶναι πάντα μὲ τὸ Δοβλέτι, φιλοπατρίας ἔνεκεν. Δηλ. μόλις ὁ εὐνοούμενός της ἀρχινήσῃ νὰ κλονίζεται, ἡ «Ἑστία» δὲν κοιτάζει νὰν τοῦ στεριώσῃ τὴ θέσῃ του, μὰ τοῦ δίνει τὴν τε.

λευταία κλωτσιά, που τη γλύκα της, δεν μπορεί, μα άργά ή γλήγορα θάν τη δοκιμάσει κι ο κ. Βενιζέλος.

Ο ΤΥΠΟΣ, οί φημερίδες δηλ., αντιπροσωπεύουν την Κοινή γνώμη. Μιά χοντροψευτιά κι αυτή. Μπορεί στον άλλο κόσμο έτσι να γίνεται, μα έδω, στην Ελλάδα, όχι.

Ή κάθε φημερίδα αντιπροσωπεύει τη γνώμη του διευθυντή της, την άτομική γνώμη δηλ., που τις περισσότερες φορές τυχαίνει να μη βγαίνει ούτε και από άτομική πεποίθηση, μα από άτομικά συμφέροντα.

Και ή άπύδειξη. Ο «Χρόνος» πολεμάει λυσσασμένα τον κ. Βενιζέλο γιατί δεν μπήκε ο κ. Χαιρόπουλος, ο διευθυντής του, στον Κυβερνητικό συδιασμό και δεν είναι σήμερα βουλευτής. Οί «Αθήναι» τον πολεμούνε γιατί ο κ. Πάπ, ο διευθυντής τους, δεν έγινε Υπουργός. Ή «Πατρίς» είναι Κυβερνητική γιατί ο διευθυντής της έγινε βουλευτής. Ή «Εστία», τό είπαμε παραπάνου. Κτλ.

Όχι λοιπό τη Κοινή γνώμη, μα τη γνώμη όχτώ δέκα άθρόπων αντιπροσωπεύουν οί Έλλ. έφημερίδες και καιρός να την καλονιώσει κι αυτή την ψευτιά ο κοσμάκης.

Κόμματα άρχων πρέπει τάποχτήσει αυτός ο τόπος για να προκόψει, ο έρμος, και μόνο όταν αποκτήσουμε έφημερίδες που αντιπροσωπεύουνε μια έποιαδήποτε άρχή κι όχι άτομικά συμφέροντα, θάποχτήσουμε και τύπο που να καθρεφτίζεται σέ δαύτονε ή Κοινή γνώμη.

ΚΑΙΨΟΣ μās γράφει :

«.....Δέν παρακολουθώ τη δίκη που γίνεται τόσες μέρες τώρα στο Ναυτοδικείο. Παρακολουθώ τό ό,τι κάθε μέρα γίνεται άπ' όξω από τό Ναυτοδικείο, τις διαδηλώσεις και τις άλλες φασαρίες, και, να σου πώ τη μαυραλήθεια, καθόλου δέν ένθουσιάζομαι. Έχει δίκιο ο κ. Τσουνκαλός ; Τό δίκιο του θά φανεί στο δικαστήριο. Τί χρειάζονται οί διαδηλώσεις και τά «Και ναύαρχος !» και άλλα τέτια μα-σκαράλκια ; Καταμήνυσε τον Ήπίτη ή κάλη για βουλευτής έβαλε ;».

Σά να μην έχει έδικο ο φίλος.

ΣΤΟ «Φιγαρώ» (26 του Μάρτη) ο Ψυχάρης δημοσίεψε ένα σημαντικό γράμμα για τις τελευταίες γλωσσικομα-ματικές φασαρίες και ντροπές μας και για την πρόθεση που δείχνανε οί φοιτητές νάνεβουνε στά γραφεία του Πανεπιστήμιου και νάποδοκιμάσουνε τό Γραμματέα του, τον ποιητή Παλαμά.

Τά πράματα, φαίνεται, για την ντροπερνή αυτή πρό-θεση φτάσανε κάπως παραφουσκωμένα στο Παρίσι και πάνου σ' αυτό βασίστηκε ο Ψυχάρης κ' έγραψε τό γράμμα του.

Η «ΑΚΡΟΠΟΛΗ» της Δευτέρας έγραψε πώς τάχα οί Έλληνες σπουδαστές του Παρισιού μπήκανε στη Σομπρόνια, την ώρα που παράδινε ο Ψυχάρης, και τον άποδοκιμάσανε και τον άναγκάσανε να πηδήσει (πώ ! πώ !) από τό παράθυρο και να πέσει, λέει, σέ μια σκάφη γιομάτη νερό κτλ.

Νά, πώς μās τα δηγήθηκε τά πράματα ο ποιητής Σκί-πης, που του τάγραψε ο Βάρβογλης από τό Παρίσι.

Κάποιος Ρωμιός θερμοκέφαλος, που μένει στο Παρίσι,

άναψε και φούντωσε από τις άνοησίες που γράφανε οί Αθηναίικες φημερίδες, και πήγε στη Σομπρόνια, στο μάθημα του Ψυχάρη, και του φώναξε :

— Αυτό που διδάσκεις δέν είναι Έλληνικά !

Ο Ψυχάρης τον κοίταξε χαμογελώντας και του είπε ήσυχα ήσυχα :

— Αυτό που λές νάν τα πείς φραντζέικ για νάν τα νιώσουν και οί Γάλλοι μαθητές μου !

Κι ο Ρωμιός :

— Μα έσύ και τα φραντζέικα τα ρεζίλεψες !

είπε κ' έφυγε, ή διώχτηκε, ίκανοποιημένος ο άθρο-πος γιατί έκαμε τό χρέος του σά Ρωμιός και σάν κοπέ-λι του Μιστριώτη.

ΑΝΟΙΧΤΟ ΓΡΑΜΜΑΤΑΚΙ

ΣΤΗΝ ΟΜΟΓΕΝΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΕΡΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΦΟΡΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΜΑΚΡΟΧΩΡΙΟΥ *)

Εύλογημένοι, δέ φτάνει ένκ έθνος «νάγαπξ, να λατρεύει και να σέβεται βαθέως την ώραϊαν αυτού γλώσσαν», μα πρέπει και να την καταλαβαίνει και να την αιστάνεται. Βάλτε τώρα τό χέρι στην καρ-διά και πέτε την αλήθεια. Αληθινή άγαναχτηση αίστανθήκατε «διότι διελογίσθητε ένδεχομένας αυ-τών (των έφόρων του Ζωγραφείου) προθέσεις, απο-σκοπούσας εις έντεχνον παρείσδυσιν έν τη ύμετέρη σχολή του έν του έν λόγφ τερατώδους, μυσσαρού και άηδοϋς γλωσσαρίου δυναμένου άπορρεϋσαι λεληθό-τως δηλητηρίου.» ; "Αν τα σκεφτήκατε αυτά όπως τα γράψατε πριν «άγανακτήσετε», μπορεί να γελά-σατε, όχι όμως και ν' άγανακτήσατε.

Άγανάχτηση θά πει ψυχική ταραχή και ο αν-θρωπος, όταν είναι αληθινά ταραγμένος, για να μπορεί να μιλήσει, και να τα πει μάλιστα τόσο ο-μορφα, πρέπει να αιστάνεται ό,τι λέει. Προσέξτε και θά διήτε που δέν τα αίστανθήκατε. Είπατε ποτέ στίτι σας «άπορρεϋσαι» και «λεληθότως ;» Είπατε ποτέ στη γυναίκα σας «άγανακτώ διότι διαλογί-ζομαι ένδεχομένας προθέσεις, άποσκοπούσας εις έν-τεχνον παρείσδυσιν έν τη ήμετέρη οίκία του έν του έν λόγφ μυσσαρού και άηδοϋς γραιδίου δυναμένου ά-πορρεϋσαι λεληθότως δηλητηρίου.» όταν μιλούσατε για την πεθερά σας ; Πάει να πει ότι δέν τα αϊ-στανθήκατε.

Συμφωνώ μαζί σας, ότι οί διοργανωτάι του φι-λολογικού μνημοσύνου του Παπαδιαμάντη δέ φάνη-καν διπλωμάτες. Μα ή έλλειψη διπλωματίας από μέρους τους, δέν έβλαψε παρά «Σύμπασαν την Κοι-

*) ΣΗΜ. ΤΟΥ «ΝΟΥΜΑ» Από καιρό τό λάβαμε αυτό τό άρθρο, μα τάργήσαμε γιατί είχαμε άλλη ύλη, πιο βια-στικά.